

γνωμοδότησης του ΠΓΣ Μεσογείου σχετικά με το ενδεχόμενο ενός διαφοροποιημένου καθεστώτος για την μικρή παράκτια αλιεία

1. Το ΠΓΣ Μεσογείου, παρότι πιστεύει ότι η Μεσόγειος δεν ελήφθη επαρκώς υπ' όψη στην Πράσινη Βίβλο, σημείωσε την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εξετάσει την πιθανότητα ενός διαφοροποιημένου καθεστώτος για την προστασία των στόλων παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, επικεντρωμένο σε κοινωνικούς στόχους, καθώς και τη δημιουργία ενός συστήματος άμεσης απόδοσης των ποσοτώσεων ή της προσπάθειας ή μέσω συλλογικών μηχανισμών. Αυτός ο τομέας θα μπορούσε επίσης να επωφεληθεί από δημόσιες χρηματοδοτήσεις ενόψει της προσαρμογής του από την μελλοντική ΚΑΛΠ. Το ΠΓΣ είναι θετικά διακείμενο προς έναν τέτοιο προσανατολισμό που θα επιτρέψει συν τοις άλλοις στην ΚΑΛΠ να λάβει καλύτερα υπ' όψη τις ιδιαιτερότητες της αλιείας στη Μεσόγειο. Αντίθετα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν σκοπεύει να επιτρέψει ειδικούς κανόνες σε θέματα διατήρησης ή ελέγχου. Πρόκειται λοιπόν κατά κύριο λόγο για έναν προσδιορισμό των κριτηρίων που θα επιτρέπουν τον ακριβή ορισμό της μικρής παράκτιας αλιείας, και συνάμα θα αντικατοπτρίζουν τις τοπικές και περιφερειακές πραγματικότητες.
2. Τα συστήματα παραγωγής της μικρής παράκτιας αλιείας είναι συχνά ευάλωτα διότι εξαρτώνται ιδιαίτερα από την εξέλιξη των αλιευμάτων, ποιοτική και ποσοτική, γεγονός το οποίο με τη σειρά του έχει επιπτώσεις στο οικονομικό επίπεδο. Με τη σειρά τους, τα αλιεύματα εξαρτώνται από τα θαλάσσια οικοσυστήματα, τα οποία πρέπει να είναι υγιή. Για όλους αυτούς τους λόγους, είναι σημαντικό να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην μικρή παράκτια αλιεία.
3. Το μοναδικό στοιχείο ενός επίκαιρου ορισμού βρίσκεται στο άρθρο 26 του κανονισμού FEP που προσδιορίζει την μικρή παράκτια αλιεία ως «την αλιεία που γίνεται από αλιευτικά σκάφη των οποίων το ολικό μήκος είναι κατώτερο από δώδεκα μέτρα και που δεν χρησιμοποιούν κανένα από τα ρυμουλκούμενα εργαλεία που απαριθμούνται στον πίνακα 3 του παραρτήματος Ι του κανονισμού (CE) n°26/2004 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 30ής Δεκεμβρίου 2003 σχετικού με το κοινό αλιευτικό μητρώο».

4. Κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης του ζητήματος από διάφορες αρχές (σεμινάρια που διοργανώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εσωτερικές ομάδες των οργανισμών – μελών μας), προκύπτει ότι η φιλοδοξία ενός ενιαίου ορισμού βασισμένου σε κοινά κριτήρια για όλους τους τομείς στην Ευρώπη είναι απλώς αδύνατη, εξαιτίας πολλών ιδιαίτερων περιφερειακών χαρακτηριστικών, ή ακόμα και τοπικών, κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών.
5. Όπως αναφέρεται νωρίτερα, είναι δύσκολο να βρεθεί ένας κοινός ορισμός της μικρής κλίμακας, παράκτιας αλιείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο εξαιτίας της ποικιλίας των τομέων που περιλαμβάνει. Μεταξύ των κριτηρίων που συχνά αναφέρονται ώστε να οριστεί η μικρής κλίμακας παράκτια αλιεία, πρέπει να αναφερθούν: επιπτώσεις του αλιευτικού συστήματος πάνω στο περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους, ολικό μήκος, μονάδα κοχ (GT), ισχύς (KW), απόσταση από την ακτή κατόπιν της οποίας επιχειρεί το σκάφος, απόσταση από το λιμάνι βάσης κατόπιν της οποίας επιχειρεί το σκάφος, αριθμός επιβαίνοντος προσωπικού, διάρκεια εξόδων (συνεχόμενες ημέρες στη θάλασσα), όγκος και δομή κεφαλαίου της πλοιοκτήτριας εταιρείας, αγορά αναφοράς (δαπάνες, τοπικό, εξαγωγή, αγορά κατεψυγμένου), παρουσία ή όχι του πλοιοκτήτη στο πλοίο, είδος εταιρείας (ιδιωτική, ΜΜΕ, συνεταιριστική, ΟΡ, σύστημα αμοιβών, κλπ.). Ωστόσο, η προσφυγή σε έναν περιορισμένο αριθμό φυσικών παραμέτρων μπορεί να αποδειχθεί ακατάλληλη εφόσον επιθυμούμε μια μελλοντική ΚΑΛΠ απλή και συνεκτική. Πράγματι, τα εν λόγω κριτήρια μπορούν να αλληλοαποκλειστούν σε ορισμένα τμήματα στόλου στη Ευρώπη.
6. Πρέπει επίσης να τονιστεί, ότι η Πράσινη Βίβλος παραλείπει εντελώς στην μελλοντική ΚΑΛΠ το θέμα του φύλου. Αυτό σημαίνει ότι οι γυναίκες που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της δραστηριότητας των οικογενειακών επιχειρήσεων αλιείας, για ακόμα μια φορά είναι καταδικασμένες να παραμείνουν στο σκοτάδι. Παρά την οδηγία CE 86/613 που αναγνωρίζει στη γυναίκα το καθεστώς της «συνεργάτιδας στην οικογενειακή επιχείρηση αλιείας», ορισμένα Κράτη Μέλη δεν την έχουν εφαρμόσει ακόμη και ούτε έχουν αναγνωρίσει το εν λόγω καθεστώς. Το ΠΓΣ Μεσογείου ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ασκήσει πίεση στα εμπλεκόμενα Κράτη Μέλη προκειμένου να αναγνωριστεί το καθεστώς της γυναίκας στην οικογενειακή επιχείρηση αλιείας σε εθνικό επίπεδο και μάλιστα δεδομένου ότι ο ρόλος που αναλαμβάνουν οι γυναίκες υπερβαίνει την εργασία στην επιχείρηση. Οι γυναίκες είναι οι θεματοφύλακες των αξιών και των παραδόσεων του τόπου τους.
7. Εν κατακλείδι, η προσέγγιση (top-down) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με ένα πιθανό διαφοροποιημένο καθεστώς εφαρμόσιμο στο μέλλον στην μικρή παράκτια αλιεία, εξακολουθεί να είναι υπερβολικά συνδεδεμένη με το απαρχαιωμένο πνεύμα της σημερινής ΚΑΛΠ. Η προσέγγιση «top-down» βρίσκεται κατά την άποψή μας πολύ μακριά από τις εγχώριες πραγματικότητες, από τα χαρακτηριστικά τους και από την καθημερινή διαχείριση της αλιείας.

8. Επίσης, το ΠΓΣ Μεσογείου πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έπρεπε:

α) να προσανατολιστεί προς έναν γενικό ορισμό ή προς κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά την μικρή παράκτια αλιεία σε κοινοτικό επίπεδο. Είναι πιο λογικό τα Κράτη Μέλη να ορίσουν τα πιο λεπτομερή κριτήρια ορισμού υπό το φως αυτών των γενικών κατευθυντήριων γραμμών, σεβόμενα τους μακροπρόθεσμους σχεδιασμούς διαχείρισης και τα τοπικά χαρακτηριστικά του στόλου, και σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας στην οποία αναφέρεται η Πράσινη Βίβλος,

β) να διατηρηθεί το όριο των 12 μιλίων για την προστασία της εύθραυστης παράκτιας ζώνης,

γ) όσον αφορά το ψάρεμα αναψυχής (που λαμβάνει χώρα κυρίως εντός των ίδιων ορίων με τη μικρή παράκτια αλιεία, δηλαδή 12 μίλια από την ακτή), να υιοθετηθεί νομοθεσία στον τομέα έτσι ώστε τα Κράτη Μέλη να μπορέσουν βραχυπρόθεσμα να προσδιορίσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αλιευτών αναψυχής, επιφέροντας για παράδειγμα, την γενικευμένη εισαγωγή αδειών στους δικαιούχους, για μια καλύτερη διαχείριση των αλιευμάτων μέσω του ελέγχου των μηχανισμών αλιείας και της απόλυτης απαγόρευσης της εμπορευματοποίησης των αλιευμάτων,

δ) να αναπτυχθούν, μέσα στα πλαίσια της νέας Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρωτοβουλίες με στόχο τον έλεγχο και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της ανθρώπινης δραστηριότητας πάνω στο θαλάσσιο περιβάλλον (μεταφορές, πηγές αστικής, αγροτικής και βιομηχανικής μόλυνσης, ανεξέλεγκτη κατασκευή ακινήτων επί της ακτογραμμής, εξορυκτική δραστηριότητα, κλπ.) ακόμη και μέσω του Σχεδιασμού του Θαλάσσιου Χώρου.

9. Η προσέγγιση του ΠΓΣ Μεσογείου είναι πολύ συμβατή και συνεκτική με την αποκεντρωμένη λήψη αποφάσεων προς την οποία προσανατολιζόμαστε κυρίως όσον αφορά τις τεχνικές πτυχές, ζήτημα πάνω στο οποίο υπάρχει τοποθέτηση που το ΠΓΣ υιοθέτησε με την ευκαιρία της συνεδρίασης της Εκτελεστικής Επιτροπής του στη Μαρμπέγια στις 8 Ιουνίου 2010, και ιδιαίτερα τις πτυχές της εκτίμησης των συνεπειών και της επείγουσας αναθεώρησης του Κανονισμού 1967/06 που θα επέτρεπε, χάρη σε επιστημονικές γνωμοδοτήσεις, την αιτιολόγηση και την τεχνική και επιστημονική τεκμηρίωση των πιο προβληματικών μέτρων (διάμετρος νήματος, κατώτατα όρια πλέγματος, απόσταση από την ακτή, ελάχιστο μέγεθος, κλπ.)

